

ΠΗΓΗ: esos.gr

Ενημέρωση από το Διευθυντή Δ.Ε. Χανίων Γ.. Κανδαράκη

Σχετικά με την επιβολή κυρώσεων των μαθητών που υποπίπτουν σε πειθαρχικά παραπτώματα σας ενημερώνουμε για τα παρακάτω:

A. ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. Πειθαρχικό παράπτωμα (Π.Δ. 104/79. Άρθρο 26)

1. Η συμπεριφορά μαθητών, η καθ' οιονδήποτε τρόπον εκδηλουμένη εντός και εκτός του σχολείου διά πράξεων ή παραλείψεων, συνιστά την διαγωγήν αυτών.
2. Η διαγωγή περιλαμβάνεται μεταξύ των στοιχείων της σχολικής καταστάσεως των καθ' έκαστον σχολικόν έτος εις το Γυμνάσιον ή Λύκειον φοιτώντων μαθητών και ελέγχεται, χαρακτηρίζεται και καταχωρίζεται εις τα οικεία βιβλία κατά τας διατάξεις του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος.
3. Η προσήκουσα διαγωγή των μαθητών, νοουμένη ως έμπρακτος συμμόρφωσις προς τους διέποντας την σχολική ζωήν κανόνας και προς τας ηθικάς αρχάς του κοινωνικού περιβάλλοντος, εντός του οποίου διαβιούν, αποτελεί υποχρέωσιν αυτών, πάσα δε παρέκκλισις εκ ταύτης, εκδηλουμένη δι' υπαιτίου πράξεως ή παραλείψεως, αποτελεί αντικείμενον παιδαγωγικού ελέγχου και εν ανάγκη αντιμετωπίζεται διά σχολικών κυρώσεων κατά τας διατάξεις του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος Π.Δ. 104/79

2. Προβλεπόμενες κυρώσεις (Π.Δ. 104/79 Αρ. 27)

Διά πάσαν υπαίτιον παρέκκλισιν εκ της προσηκούσης κατά την έννοιαν της 3 του Αρ. 26 του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος διαγωγής και αναλόγως του βαθμού της παρεκκλίσεως ταύτης επιβάλλονται εις τους μαθητάς αι κάτωθι κυρώσεις:

- α) παρατηρήσεις,
- β) επίπληξης,

- γ) ωριαία απομάκρυνσης εκ του διδασκομένου μαθήματος,
- δ) αποβολή εκ των μαθημάτων μέχρι 3 ημερών,
- ε) αποβολή εκ των μαθημάτων μέχρι 5 ημερών και
- στ) αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος.

3. Επιβολή κυρώσεων (Π.Δ. 104/79 Άρθρο 28, παρ.1)

Τας υπό του προηγούμενου άρθρου προβλεπομένας κυρώσεις δύναται να επιβάλλουν:

- α) Έκαστος των διδασκόντων καθηγητών μόνον τας υπό στοιχ. α', β' και γ' κυρώσεις
- β) Ο Διευθυντής του σχολείου τας υπό στοιχ. α', β', γ' και δ' κυρώσεις
- γ) Συμβούλιον αποτελούμενον εκ του Διευθυντού του σχολείου, ως προέδρου και των διδασκόντων εις την τάξιν του μαθητού καθηγητών ως μελών τας υπό στοιχ. α', β', γ', δ' και ε' κυρώσεις.
- δ) Την υπό στοιχ. στ' κύρωσιν δύναται να επιβάλη μόνον η ολομέλεια του συλλόγου των διδασκόντων του σχολείου.

4. Καταχωρήσεις κυρώσεων (Π.Δ. 104/79 Άρθρο 28, παρ.2)

- α. Η παρατήρησις, σκοπούσα εις την προειδοποίησιν του μαθητού, ότι ετέρα αυτού παρέκκλισις δυνατόν να επισύρη κύρωσιν βαρυτέραν, κρίνεται ως ελαφροτέρα των κυρώσεων μη καταχωριζομένη εις τα οικεία βιβλία του σχολείου.
- β. Η επίπληξις καταχωρίζεται εις το βιβλίον επιβολής κυρώσεων του σχολείου, εφ' όσον κρίνει τούτο επιβεβλημένον το επιβάλλον ταύτην όργανον.
- γ. Πάσαι αι λοιπαί κυρώσεις του αρ. 27 του παρόντος επιβαλλόμεναι, καταχωρίζονται εις το βιβλίον επιβολής κυρώσεων του σχολείου, κατόπιν ενυπογράφου σημειώματος προς τον διευθυντήν του επιβαλόντος την κύρωσιν οργάνου, καταχωριζόμεναι επίσης εις το ατομικόν δελτίον του τιμωρηθέντος μαθητού.

5. Χαρακτηρισμός Διαγωγής (Π.Δ. 104/79. Άρθρο 26,παρ. 4 έως και 8)

4. Η διαγωγή εκάστου μαθητού χαρακτηρίζεται «κοσμιωτάτη», «κοσμία», «επίμεπτη», αναλόγως των συνιστώντων αυτών χαρακτηριστικών στοιχείων κατά τας κατωτέρω διακρίσεις:

- α) «Κοσμιωτάτη» χαρακτηρίζεται η διαγωγή μαθητού τινος όταν ούτος τηρή απολύτως την κατά την έννοιαν της παρ. 3 του παρόντος άρθρου προσήκουσαν διαγωγήν.
- β) «κοσμία» χαρακτηρίζεται η διαγωγή μαθητού τινός, όταν ούτος παρεκκλίνη από την προσήκουσαν, κατά την έννοιαν της παρ. 3 του παρόντος άρθρου προσήκουσαν διαγωγή, ουχί όμως άνευ παρεκκλίσεων
- γ) «επίμεπτη» χαρακτηρίζεται η διαγωγή μαθητού τινός, όταν ούτος παρεκκλίνη από την προσήκουσαν, κατά την έννοιαν της παρ. 3 του παρόντος άρθρου, διαγωγήν εις βαθμόν ανεπίτρεπτον, αλλ' η παρέκκλισις αύτη κρίνεται επιδεκτική παιδαγωγικής επανορθώσεως εντός του αυτού σχολικού περιβάλλοντος.

Όταν ο μαθητής παρεκκλίνη από την προσήκουσαν, κατά την έννοιαν της παρ. 3 του παρόντος άρθρου, διαγωγήν εις βαθμόν ώστε η παρέκκλισις αύτη να δημιουργή παιδαγωγικόν πρόβλημα υπερβαίνον τας επανορθωτικές δυνατότητας του εις ο φοιτά σχολείου, ο μαθητής ούτος υποχρεούται εις αλλαγήν σχολικού περιβάλλοντος, ίνα εν τω πλαισίω νέων σχολικών συνθηκών τω παρασχεθή η ευχέρεια βελτιώσεως της διαγωγής του.

5. Ο ετήσιος χαρακτηρισμός της διαγωγής των μαθητών εκάστου Γυμνασίου ή Λυκείου ενεργείται κατά την λήξιν του διδακτικού έτους δι' ειδικής πράξεως του Συλλόγου των

διδασκόντων αποφαινομένου κατά πλειοψηφίαν επί τη βάσει της εν γένει εν τω σχολείω και εκτός αυτού συμπεριφοράς τούτων και των τυχόν εις τα οικεία βιβλία κατακεχωρισμένων στοιχείων κυρώσεων ή ηθικών αμοιβών, προσηκόντως συνεκτιμωμένων κατά την κρίσιν του Συλλόγου των διδασκόντων. Προκειμένου περί χαρακτηρισμού της διαγωγής μαθητού τινος ως «κοσμίας» ή «επίμεπτης» η κατά τα ανωτέρω πράξις του Συλλόγου των Διδασκόντων δέον να είναι ητιολογημένη.

6. Δια της αυτής πράξεως χαρακτηρίζεται και η μέχρι της ημέρας του χαρακτηρισμού διαγωγή των κατά το άρθρ. 24 ελλιπώς ή ανεπαρκώς φοιτησάντων.

7. Ο χαρακτηρισμός της διαγωγής μαθητών, ως καθαρώς παιδαγωγικού χαρακτήρος δεδομένον, αποτελεί στοιχείον σχολικής αποκλειστικής χρήσεως και αναγράφεται επί του τίτλου.

(Όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 5 άρθρου 1 Π.Δ. 294/80 (ΦΕΚ 81 Α΄).

8. Ουδεμία τροποποίησις διαγωγής υπό του Συλλόγου των διδασκόντων χωρεί μετά την καθ' οιονδήποτε τρόπον οριστικήν έξοδον τούτου εκ του σχολείου.

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Είναι κοινή διαπίστωση, πως οι πειθαρχικές κυρώσεις, που επιβάλλονται στους μαθητές από τα αρμόδια όργανα του σχολείου, δεν αποφασίζονται πάντα με νόμιμες διαδικασίες. Η βιασύνη στη λήψη των αποφάσεων, το αναπολόγητο των μαθητών, το αναιτιολόγητο των αποφάσεων και το ανορθόδοξο των πειθαρχικών διαδικασιών είναι φαινόμενα συνηθισμένα, με αποτέλεσμα τον κλονισμό της πίστεως των μαθητών στη δικαιοκρισία των καθηγητών, με τις γνωστές δυσάρεστες συνέπειες στις σχέσεις μαθητών – κηδεμόνων και σχολείου. Για τους παραπάνω λόγους σας επισημαίνουμε τα παρακάτω:

1. Καταχωρήσεις κυρώσεων

Να καταχωρούνται οι κυρώσεις στο προβλεπόμενο βιβλίο ποινών του σχολείου. Σε περίπτωση μη καταχώρησης ποινής, ισχύει η παρακάτω εγκύκλιος:

Γ2/5098/18-9-92/Εγκύκλιος ΥΠ.Ε.Π.Θ.

«Με αφορμή ερωτήματα που υποβάλλονται στην υπηρεσία μας σας πληροφορούμε τα ακόλουθα: α)Επειδή κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας " η παράλειψη ουσιώδους τύπου επάγεται ακυρότητα της όλης διαδικασίας και της τελικής εκτελεστής πράξεως " και " η δράση της δημόσιας διοίκησης δεν είναι νόμιμη, όταν δεν τηρούνται οι τύποι οι επιβαλλόμενοι από τους νόμους στις διοικητικές ενέργειες ", παρακαλούμε κατά την επιβολή σε μαθητές των κυρώσεων (ωριαίας απομακρύνσεως ή της αποβολής από τα μαθήματα) που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, να τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται για μεν τα ΤΕΛ και τις ΤΕΣ από το άρθρο 31 του Π.Δ. 294/79 ,για δε τα Γυμνάσια και τους λοιπούς τύπους Λυκείων από τις διατάξεις της 2γ' του άρθρου 28 του Π.Δ. 104/79.Σε διαφορετική περίπτωση οι καταχωριζόμενες απουσίες θεωρούνται μη νόμιμες και δεν πρέπει να προσμετρώνται στο σύνολο των απουσιών ενός μαθητή κατά τον ετήσιο χαρακτηρισμό της φοίτησης του.»

2. Ενημέρωση Γονέων

Για κάθε είδους τιμωρία μαθητή, θα πρέπει να ενημερώνονται οι γονείς ή οι κηδεμόνες τους. Σε καμιά περίπτωση να μην επιτρέπεται την απομάκρυνση τιμωρημένου μαθητή από τον

χώρο του σχολείου, όταν δεν έχουν ενημερωθεί οι γονείς ή οι κηδεμόνες τους.

3. Ωριαίες Αποβολές

Σε μαθητή που τιμωρείται με ωριαία αποβολή:

- να καταχωρείται η απουσία στο Ημερήσιο φύλλο απουσιών, με την ένδειξη Ω.Α.(ωριαία αποβολή)
- να προσέρχεται ο μαθητής στο Γραφείο Διευθυντή, μετά την απομάκρυνσή του από την τάξη, ο οποίος θα φροντίζει για την απασχόλησή του, μέχρι την λήξη της διδακτικής ώρας.
- Μετά το τέλος της διδακτικής ώρας, ο καθηγητής που επέβαλλε την τιμωρία καταγράφει στο βιβλίο ποινών τα προβλεπόμενα.

4. Εκπρόσωποι μαθητών στα Πειθαρχικά Συμβούλια Διδασκόντων

Σας αναφέρουμε τις σχετικές διατάξεις σε σχέση με την συμμετοχή των μαθητών στα Πειθαρχικά Συμβούλια Διδασκόντων

Εκπρόσωποι μαθητών στα πειθαρχικά συμβούλια διδασκόντων
(Ε3/873/31/31-12-84/ΥΠ.Ε.Π.Θ.)

Διευκρινίζουμε ότι στις συνεδριάσεις του συλλόγου των καθηγητών όταν συζητούνται πειθαρχικά θέματα μαθητών, οι εκπρόσωποι -των μαθητών- παρευρίσκονται με δικαίωμα μόνο λόγου και αποχωρούν κατά την ώρα της διάσκεψης και ψηφοφορίας.

Κανονισμός λειτουργίας Μαθητικών Κοινοτήτων
(Γ2/4094/23-9-86/ΥΠ.Ε.Π.Θ.) Άρθρο 5 ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΑ

1. Για να κατοχυρωθεί η ουσιαστική και απρόσκοπτη λειτουργία του σχολείου προϋπόθεση αποτελεί η ανάπτυξη της συνεργασίας καθηγητών-μαθητών. Τα θέματα που δημιουργούνται από τη συμπεριφορά των μαθητών μέσα στο σχολείο δεν αποτελούν αντικείμενο προστριβής και αντιδικίας αλλά αντιμετωπίζονται με διάλογο, κατανόηση και καλή θέληση.
2. Σε περιπτώσεις που δημιουργείται πρόβλημα από τη συμπεριφορά μαθητή ή μαθήτριας στο σχολείο, ανεξάρτητα και πέρα από τη διαδικασία επιβολής ποινών, όπως ορίζεται από τη σχολική νομοθεσία, η γενική συνέλευση της μαθητικής κοινότητας, στην οποία ανήκει ο μαθητής ή η μαθήτρια, συνέρχεται έκτακτα με πρωτοβουλία του συμβουλίου της κοινότητας, συζητά το θέμα και εισηγείται τον τρόπο αντιμετώπισής του στο σύλλογο των καθηγητών που έχει και την ευθύνη της τελικής απόφασης.
3. Ο πρόεδρος της μαθητικής κοινότητας μεταφέρει στο σύλλογο των καθηγητών την άποψη της γενικής συνέλευσης της κοινότητας
4. Ο πρόεδρος της μαθητικής κοινότητας καθώς και το προεδρείο του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου παραβρίσκονται στις αντίστοιχες συνεδριάσεις του συλλόγου των καθηγητών με δικαίωμα λόγου.
5. Μαθητής, παραπεμπόμενος για παράπτωμα στο σύλλογο των καθηγητών, έχει το δικαίωμα της απολογίας.
6. Σε κάθε περίπτωση που συζητούνται στο σύλλογο των καθηγητών πειθαρχικά θέματα παραβρίσκονται στις σχετικές συνεδριάσεις με δικαίωμα λόγου και οι εκπρόσωποι των μαθητών που αναφέρονται στην παράγραφο 4 αυτού του άρθρου

5. Διαδικασία επιβολής ποινής αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος

Σας κοινοποιούμε παρακάτω απόσπασμα της Αρ.Πρωτ. 141522/Γ2/9-11-2010/ Υπ.Π.Δ.Β.Μ.Θ. με ΘΕΜΑ: «Διαδικασία επιβολής ποινής αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος»

« Με αφορμή ζητήματα που έχουν προκύψει κατά τη διαδικασία επιβολής της ποινής

αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος και σε συνέχεια του με αρ. πρ. 28/11-05-10 εγγράφου του Συνηγούρου του Πολίτη σας υπενθυμίζουμε τα εξής:

Οι σχολικές κυρώσεις αποτελούν μέσο διαπαιδαγώγησης των μαθητών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και αποβλέπουν στην εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του σχολείου. Πρέπει όμως να επιβάλλονται κλιμακωτά και ο Σύλλογος Διδασκόντων να εξετάζει την προσφορότητα της επιβαλλόμενης κύρωσης υπό το πρίσμα του συμφέροντος του μαθητή.

Στο άρθρο 27 του Π.Δ. 104/1979 (23 Α') περιγράφονται τα είδη των κυρώσεων .... . Επιπλέον, σύμφωνα με το αρ. 25 του Π.Δ. 104/1979, όταν η διαγωγή του μαθητή παρεκκλίνει από την προσήκουσα σε βαθμό ώστε η παρέκκλιση αυτή να δημιουργεί παιδαγωγικό πρόβλημα που υπερβαίνει τις επανορθωτικές δυνατότητες του σχολείου στο οποίο φοιτά, ο μαθητής αυτός υποχρεούται σε αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο νέων σχολικών συνθηκών, ώστε να παρασχεθεί η ευχέρεια βελτίωσης της διαγωγής του.

Όσον αφορά στη διαδικασία λήψης απόφασης σχετικά με την αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος επισημαίνουμε τα εξής:

1. Θα πρέπει να τηρείται η υποχρέωση της προηγούμενης ακρόασης του ανήλικου και του κηδεμόνα, αφού έχει προηγηθεί έγγραφη ενημέρωσή τους προ πενήνθήμερου όπου θα αναφέρει τον τόπο, την ημέρα, την ώρα της ακρόασης και θα προσδιορίζει το αντικείμενο του μέτρου ή της ενέργειας, σύμφωνα με το αρ. 6 του Ν. 2690/1999 (45 Α').

2. Η αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος είναι εκτελεστή διοικητική πράξη και υπόκειται στη διαδικασία έκδοσης που προβλέπεται για κάθε διοικητική πράξη. Επομένως, οι Σύλλογοι Διδασκόντων πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί. Συγκεκριμένα, για τη συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων συντάσσεται πρακτικό από το γραμματέα που επικυρώνεται από τον πρόεδρο του Συλλόγου και στο οποίο θα πρέπει να μνημονεύονται, ιδίως, τα ονόματα και η ιδιότητα των παρισταμένων μελών καθώς και ο τόπος και ο χρόνος της συνεδρίασης. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών αλλά στο πρακτικό θα πρέπει να καταχωρίζονται οι γνώμες και τα ονόματα των μελών που μειοψήφησαν (άρ.15, Ν. 2690/1999) Δεν επιτρέπεται η λευκή ψήφος, η δήλωση «παρών» ή η αδικαιολόγητη αποχή.

3. Θα πρέπει να γίνεται αναλυτική αναφορά στις παιδαγωγικές μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν σε προηγούμενες περιπτώσεις για το συγκεκριμένο μαθητή και αναλυτική αναφορά των κυρώσεων που επιβλήθηκαν πριν την υιοθέτηση της τελευταίας κατά σειρά κύρωσης.

4. Θα πρέπει να τηρείται ειδική και επαρκής αιτιολόγηση ως προς την αναγκαιότητα της ποινής. Προκειμένου να είναι πλήρης η σχετική αιτιολογία, πρέπει να παρατίθεται στην πειθαρχική απόφαση τόσο τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν το παράπτωμα όσο και οι λόγοι για τους οποίους κρίθηκε ότι πρέπει να επιβληθεί η βαρύτερη ποινή της αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος. Σε περίπτωση που με την ίδια απόφαση τιμωρούνται περισσότεροι του ενός μαθητή με την ίδια ποινή, η αιτιολογία θα πρέπει να διαχωρίζεται για τον κάθε μαθητή χωριστά. Επίσης, θα πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους εκτιμάται ότι ο συγκεκριμένος μαθητής θα ωφεληθεί από την αλλαγή αυτή.

5. Η επιβολή της κύρωσης της αλλαγής του σχολικού περιβάλλοντος δε θα πρέπει να ανακοινώνεται δημόσια ώστε να μην περιορίζεται η παιδαγωγική αξία της επιβαλλόμενης κύρωσης και να αποφεύγεται η διαπόμπευση του μαθητή.

6. Ο Προϊστάμενος ή ο Διευθυντής Εκπαίδευσης επιλέγει τη σχολική μονάδα στην οποία θα

γίνει η μετεγγραφή μετά την αλλαγή του σχολικού περιβάλλοντος και η αρμοδιότητά του είναι μόνο εκτελεστική (παρ. 4, άρ. 16, Π.Δ. 104/1979).

7. Θα πρέπει πάντα να λαμβάνεται υπόψη αν λειτουργεί άλλη αντιστοιχη σχολική μονάδα στην περιοχή

8. Δεν είναι νόμιμο να επιβάλλει ο Σύλλογος Διδασκόντων τη σχολική κύρωση της αλλαγής σχολικού περιβάλλοντος σε μαθητή του οποίου τη διαγωγή έχει ήδη χαρακτηρίσει ως "κοσμία" και δεν είναι επίσης νόμιμο ο αυτός Σύλλογος να επιβάλλει την ίδια κύρωση για παρεκκλίσεις του μαθητή από την αξιουμένη από το νόμο συμπεριφορά κατά το προηγούμενο σχολικό έτος.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ»

6. Ετήσιος χαρακτηρισμός της διαγωγής μαθητών

Σας κοινοποιούμε την Γ2/1504/15.5.84/Εγκύκλιος ΥΠ.Ε.Π.Θ., που αφορά τον ετήσιο χαρακτηρισμό της διαγωγής μαθητών

«Σχετικά με τον ετήσιο χαρακτηρισμό της διαγωγής των μαθητών Γυμνασίων και Λυκείων Μ.Γ.Ε. σας πληροφορούμε ότι στη σχετική πράξη του Συλλόγου των διδασκόντων πρέπει να αναγράφονται με πληρότητα και σαφήνεια οι συγκεκριμένοι λόγοι εξαιτίας των οποίων ο Σύλλογος αποφαινεται για το χαρακτηρισμό της διαγωγής των μαθητών.

Και ως προς τον χαρακτηρισμό της διαγωγής ως "κοσμιωτάτη", είναι αρκετή η ομόφωνη γνώμη του συλλόγου των διδασκόντων η οποία εκφράζεται συνολικά για όλους αυτούς τους μαθητές.

Σε ότι αφορά το χαρακτηρισμό της διαγωγής ως "κοσμίας" ή "επίμεμπτης" απαιτείται πλήρως θεμελιωμένη αιτιολογία του Συλλόγου, ώστε η απόφαση να είναι αμάχητη σε κάθε περίπτωση (προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, κλπ)

Δεν επιτρέπεται να χαρακτηρίζεται η διαγωγή μαθητών κοσμία" ή "επίμεμπτη" με την αιτιολογία "..... διότι κατά την διάρκεια της διδασκαλίας των μαθημάτων η συμπεριφορά του ήταν ανεπίτρεπτη...". Ο λόγος αυτός έτσι γενικά διατυπωμένος δεν αποτελεί ισχυρή αιτιολογία του χαρακτηρισμού της διαγωγής. Η απόφαση του συλλόγου των καθηγητών στην περίπτωση αυτή είναι ανατρέψιμη.»